

2022-06-22
I2022/01397**Infrastrukturdepartementet**Transportstyrelsen
601 73 Norrköping

Uppdrag att lämna förslag till regler som möjliggör inrättandet av regionala skyddsombud inom sjöfarten

Regeringens beslut

Regeringen ger Transportstyrelsen i uppdrag att inom ramen för myndighetens verksamhetsområde lämna förslag till regler som möjliggör inrättandet av regionala skyddsombud inom sjöfarten. I uppdraget ingår att lämna erforderliga författningsförslag och en konsekvensutredning i enlighet med förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Vid genomförandet av uppdraget ska Transportstyrelsen inhämta synpunkter från relevanta myndigheter, arbetsmarknadens parter och organisationer inom sjöfartsnäringen.

Transportstyrelsen ska redovisa uppdraget till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet) senast den 1 februari 2023.

Skälen för regeringens beslut

Sjöfarten är av avgörande betydelse för Sveriges utrikeshandel. Omkring 85–90 procent av godset går någon gång under transportkedjan med fartyg. Över 80 000 fartyg anlöper normalt svenska hamnar varje år. En stor andel av de fartyg som passerar Sveriges kust anlöper emellertid inte svenska hamnar utan är på väg till och från andra hamnar i Östersjön. Regeringen anser att det är av största vikt att såväl den sjöfart som bedrivs till och från Sverige, utmed den svenska kusten och i Östersjöregionen i övrigt, som den internationella sjöfarten utanför Östersjön har hög sjösäkerhet och bedrivs på ett hållbart sätt. Rättvisa arbets- och levnadsvillkor med grundläggande rättigheter för sjömännen ombord på fartygen bidrar starkt till just detta.

Genom beslut den 27 augusti 2020 gav regeringen Transportstyrelsen i uppdrag att utreda och föreslå åtgärder och kontrollmöjligheter, med särskilt fokus på arbets- och levnadsvillkor, vilka kan bidra till en mer säker, hållbar och effektiv sjöfart (I2020/02188). Bakgrunden till uppdraget var bland annat ett antal olyckor som skett på svenskt vatten under de senaste åren. Regeringen angav i beslutet att det är av största vikt att den sjöfart som bedrivs på såväl svenskt som internationellt vatten har en hög säkerhet och bedrivs på ett hållbart sätt.

Transportstyrelsen redovisade uppdraget den 21 maj 2021 i rapporten Redovisning av uppdrag att utreda och föreslå åtgärder för en mer säker, hållbar och effektiv sjöfart (I2021/01355). I rapporten lyfter Transportstyrelsen upp frågan om sjömännens sociala och organisatoriska problem och svårigheterna för sjömännen med att ta upp dessa problem med befälhavaren, särskilt i de fall då besättningen är liten i antal.

I 4 kap. 11 § fartygssäkerhetslagen (2003:364) framgår bland annat följande. På ett fartyg med minst fem ombordanställda ska bland dessa ett eller flera skyddsombud utses. Skyddsombud ska utses även på andra fartyg, om det behövs. Skyddsombud utses av de ombordanställda. I val av skyddsombud deltar inte befälhavaren, den tekniska chefen eller sådan ledamot av skyddskommitté som har utsetts av en arbetsgivare. Transportstyrelsen kan, om förhållandena kräver det, medge att ett eller flera skyddsombud utses gemensamt för flera fartyg som har samma redare.

Fackförbundet Seko Sjöfolk har fört fram att förbundet anser att formen för hur skyddsombud utses inom sjöfarten är problematisk. Det finns enligt Seko Sjöfolk risk för att befälhavaren har ett indirekt inflytande över vem som utses till skyddsombud. Enligt Seko Sjöfolk skapar det en risk att skyddsombuden blir partiska, vilket kan leda till att sjömännen inte alltid får det stöd som de har rätt till. Många av skyddsombuden är också oorganiserade och har därför ingen möjlighet att få stöd från fackföreningar vid samverkanstivister om de inte bekostar en rättsprocess själva.

I syfte att skapa en tryggare situation för sjömännen anser regeringen att det för fartygsarbete bör övervägas en möjlighet att utse skyddsombud utanför kretsen av arbetstagarna på arbetsstället, så kallat regionalt skyddsombud. En sådan möjlighet finns enligt 6 kap. 2 § arbetsmiljölagen (1977:1160). Mot

denna bakgrund bör Transportstyrelsen ges i uppdrag att lämna förslag till regler som möjliggör inrättandet av regionala skyddsombud inom sjöfarten

På regeringens vägnar

Khashayar Farmanbar

Maria Gelin

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Finansdepartementet/BA

Arbetsmarknadsdepartementet/ARM

Infrastrukturdepartementet/RS och US